

Mirade|s

entrevista a Màrius Sampere, poeta

“El món és poc angelical, i m’hi rebel·lo”

ERNEST FARRÉS JUNYENT

Als 86 anys (en farà 87 aquest proper 28 de desembre; sí, el dia dels Innocents), amb més de vint-i-cinc llibres de poesia publicats, amb un cabàs de premis literaris a la butxaca (també guardonat amb la Creu de Sant Jordi el 1999), és del tot innegable que Màrius Sampere (Barcelona, 1928) gaudeix del reconeixement i l'estima de tothom. Només la tenacitat, el treball meticulós i una mirada original, subversiva i sorneguera sobre el món l'han convertit en un dels poetes clau i més influents en llengua catalana, una figura icònica.

Si tot creador, en essència, s'ha d'obrir pas a contracorrent, Sampere n'és un exemple paradigmàtic. I augmentat. L'efervescència de la seva llegenda es reflecteix en dades: en l'últim any ha publicat una miscel·lània (*L'escala de cargol*), una antologia (123) i tres poemaris, *Dorm / Els espais ocupats*, *Ignosi* i recentment *L'esfera insomne*, un “experiment” on el mateix autor aclareix que “volia fer quelcom diferent”, així, sense estar-se de res. D'això se'n diu viure una segona joventut.

Però el camí del poeta reconegut i admirat d'avui mai no va ser fàcil. Entre el 1963, l'any en què va guanyar el premi Carles Riba per la seva òpera prima *L'home i el límit* (obra que trigaria cinc anys a veure la llum), i el 1986, quan Àlex Susanna esdevé el seu editor estable, Sampere va tenir grans problemes per publicar les seves creacions poètiques. Que el nostre ecosistema literari és anòmal i no mostra signes de normalització ho palesa el fet que un escriptor de primer nivell com ell torni a estar des de fa força anys orfe d'edi-

tor, és a dir, aquí caic, aquí m'aixeco, havent de publicar promiscuament. Fotògraf de professió (des del 1944 fins als darrers anys de la dictadura; en democràcia va organitzar el primer centre de normalització lingüística a Santa Coloma de Gramenet), també va cursar estudis superiors de música i va fer de compositor i lletrista, sobretot del 1963 al 1967.

Cultura/s s'ha acostat al seu domicili al barri del Guinardó de Barcelona en cerca de respostes als nombrosos interrogants que tant li plau obrir en els seus poemes.

‘L'esfera insomne’ és el seu recull més nou. Què el diferencia, segons vostè, dels anteriors?

La principal diferència és que *L'esfera insomne* és menys líric i més discursiu i amb els versos més llargs. Vaig voler trencar una mica amb la meua manera d'escriure fins ara, tocar els meus temes habituals però amb la condició de fer una cosa nova. El resultat és, objectivament, el millor que he escrit.

Com l'hauríem d'interpretar, el títol?

D'una banda, “l'esfera” representa el món, el planeta amb tot el que conté. De l'altra, “insomne” vol dir que hem d'estar contínuament atents a la vida, sempre ben desperts, perquè no se'ns mengi. Procedim d'una absència i anem a parar a una altra absència que és la mort. Entremig, com un somni, hi ha la vida.

Ha publicat molts llibres, els quals giren sobre uns pocs conceptes. El seu camp temàtic és concís, però tot el que hi expressa i hi arriba a metaforitzar és ampli, vast. Com valora, des de la perspectiva de l'edat, volums tan idiosincràtics

com ‘Poemes de baixa freqüència’ (1976), ‘Samsara’ (1982), ‘Demiúrgia’ (1996), ‘Subllum’ (2000) o ‘Les imminències’ (2002), per citar-ne uns quants?

Ja no recordo ni quants reculls he publicat exactament, en dec haver fet uns vint-i-cinc, i un dels que més m'entusiasmava abans és *Demiúrgia*. Actualment em continua agradant molt aquest títol, que és com un poema per si mateix, però els poemes que l'integren ja no m'entusiasmen tant. Als inicis, quan comences a escriure, el que en surt és un balbuceig. Al capdavant de la vida, quan has arribat a les teves pròpies conclusions, les idees es tornen més clares i contundents i et veus amb cor de posar els punts sobre les is. *AL'esfera insomne* no hi ha lírica espontània, aquella que pretén “enamorar”, aquella poesia que brollava d'una alegria interior, sinó la voluntat de transmetre idees més madurades.

S'ha dit en múltiples ocasions que la seva poesia neix de la necessitat d'escriure, de la urgència de dir-hi la seva davant el misteri de la vida i la mort, l'orfenesa de Déu, les incerteses...

Escriure és com una confessió, deixes constància del que penses, el que anheles i el que no vols. En el meu cas, l'escriptura és una necessitat fisiològica. Perquè, com és el món? Doncs personalment el món és el que jo escric que és, allò que recreo, reviso, retoco.

Hem de continuar escrivint com hem de continuar respirant?

Per mi, sí.

Quan s'escriu tant, existeix el perill de la repetició?

La vida és anar-se repetint. El nucli sempre és el mateix, i anem fent variacions sobre aquest tema, que som nosaltres mateixos. Però no hi estic pas en contra, de la repetició. Ho trobo lògic, que sigui d'aquesta manera.

Trobem paraules-concepte recurrents en la seva obra. Li proposem un petit joc: agafar-ne set (un número ben simbòlic) d'entre molts altres mots possibles i dir-nos què li suggereixen individualment, gairebé a la impensada. Li sembla bé?

Sí, endavant.

1. Néixer.

Ui, néixer és molt complicat. Jo no recordo haver nascut, jo no he nascut, jo sempre he estat jo. Però si ens hem de cenyir a l'etimologia, néixer és començar a viure, a adquirir consciència que jo sóc jo.

2. Morir (nota de l'entrevistador: recordo haver nascut, jo no he nascut, jo sempre he estat jo. Però si ens hem de cenyir a l'etimologia, néixer és començar a viure, a adquirir consciència que jo sóc jo.)

Morir és el que va abans i el que ve després de la vida. Venim del no-res i tornem al no-res. La vida transcorre entre aquests dos límits. Jo, que sóc wagnerià, m'he fixat sovint en aquella màxima que diu, si fa no fa: “No ser és el més sublim”. És una idea que m'atreu.

3. Besòs.

El Besòs representa una part cabdal de la meua vida, però alhora dissortada. Vaig néixer al barri del Guinardó. Als 14 anys me'n vaig anar a viure a Sant Adrià i em vaig acostar al riu. Quan el 1969 em vaig casar (amb Maria del Carme Tarrés), vaig tor-

L'escala de cargol

VIENA EDICIONS
104 PÀG. 14 EUROS

Dorm / Els espais ocupats

PONT DEL PETROLI
84 PÀG. 12 EUROS

Ignosi

EDICIONS PONCIANES
80 PÀG. 15 EUROS

123

EDICIONS DEL BUC
180 PÀG. 15 EUROS

L'esfera insomne

LABREU EDICIONS
104 PÀG. 15 EUROS